Փառնջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի. — Տարեկան բաժանորդագինն է երկու ես կես արծաթ Մեհյիե կանխիկ վճարելի, թե՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ թե՛ գաւառաց համար: — Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի: — Հատուկ 40 փարայ, եւ կը գտնուի մասնաւորապես Պահչէ-Գաբու գրավաճառ եւ գրավաճառ Նշան աղայի խանութը: — Յառաջմանց տողը 3 դրշ. է մէկ անգամի համար: Աւելի աժան կ'ըլլայ աւելի անգամներու համար:

ՀԱՍՑԷ

Առ Տիօրէն—Տէր Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

Պաղըգ—Բազար Նափիյէ խան վերի յարկ թիւ 16

درعليه ده بالق پازارنده نافعه خانده اوست قاتده
١٦ نومرولی اوطه ده «پونچ» غزه سی صاحب امتیازی
چپارسوم آلاجاجیان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du Journal Armenien
POUNTCH
16 Nafié—Han Balouk—Pazar 16
CONSTANTINOPLE

ՓՈՒՆՋ

ԹԻՒ 2779 — ՇԱԲԱԹ — 1863—1866—1902 ՄԱՐՏ 9

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

ՀԻՆԱՒՈՒՐՑ ԳԱՆԳԱՏ ՄԸ

Շա՛տ ժամանակէ ի վեր կայ և կը մնայ գանգատ մը թէ՝ ո՛չ միայն Կ. Պոլսոյ, այլ մանաւանդ գաւառաց մէջ տեղ տեղ, աշխարհական դասէ անձինք՝ ուսուցիչ, թաղական, հոգաբարձու, և այլ պաշտօնական անուններով՝ վարժարանաց, թաղական խորհրդարանաց ու առաջնորդարանաց մէջ մնալով՝ իրենց շահուն, հաճոյից ու մշտնջենաւորութեան համար դժուարութիւն ու արգելք կը յարուցանեն, և անխղճաբար կը ջնասեն կրթական, կրօնական, վանական և այլ ազգային օգտակար գործոց ու ձեռնարկութեանց:

Արդա՛ր է այս գանգատն, և նշանակուած հրապարակագրէ՛ն եղած են եղելութիւններ ու դէպքեր: Պատրիարքարանի ալ բողոքներ եղած են այդպիսի անձանց դէմ, և Պատրիարքարանը երբեմն հարկադրուած է՝ ձեռնարկութիւններ, անօրինութիւններ ընել այդպիսի անձերէն ազգային պաշտօններէ՝ արտաքսել հեռացնելու համար:

Ահա այսպիսի վիճակ մը գանգատնօգ կը ծանօթացնէ մեզ, կը նկարագրէ Մամախաթունէ (Դերճան) Փեսա. 15 ամսաթուով առ մեզ ուղղեալ նամակ մը: Ցիշեալ վիճակի Ծայկար գիւղի Քեահեան՝ Դաւիթ Զարմանեան՝ Առաջնորդարանի դէմ կ'ելնէ, գժուարութիւն կը յարուցանէ՝ ամուսնական խընդիրի մը մէջ, և գանազան միջոցներով կը յաջողի՝ ուրիշ գիւղէ Մարկոս անուն քահանայի մը պսակել տալ աղջիկ մը, առանց հաւանութեան աղջկան, և հակառակ Առաջնորդարանի անօրինութեան: Այդ Քեահեան ու այդ քահանայն՝ ուրիշ գիւղէ մ'ալ քանի մը ազգայիններ շահելով՝ այնուհետեւ կը սկսին աշխատիլ առաջնորդական Տեղապահն առաջի ժողովրդեան անուանարկելու համար:

Դարձեալ նոյն նամակը գանգատ կը գտնէ Պատրիարքարանի վրայ՝ Բագտաճի գիւղէ Մ. Յովհաննէս Մ. Թալեան գիւղաւոր պատճառ է Թէրճանի ազգայնոց կրօնական, բարոյական ու կրթական յետադիմութեան, մոլութիւններով ախտաւորեալ անձ մ'է, կը յաջողի երկար ժամանակ մնալ գործի ու պաշտօնի գլուխ, և ձեռնադիր եղած ալ կ'ըսէ նամակագրին, այս անձը՝ կ'ըսէ նամակագիրն, ուրիշ առաջնորդական տեղապահ ու վեհանորդաց դէմ ալ ոտնձգութիւններ ըրած և տարբեր տարբեր ձեւերով հալածած է:

Զանց կ'առնուինք հրատարակել ուրիշ աննպաստ ծանօթութիւնները ալ, որ տրուած են յիշեալ անձին անցեալ ու ներկայ կենցաղավարութեան վրայ, և ի հնդրոյ նամակագրին՝ կ'առաջարկենք Պատրիարքարանի, անօրինել զարժանն: Կարծեմք թէ՝ Պատրիարքարանի ալ հաղորդուած են այսպիսի տեղեկութիւնք, և եթէ հաղորդուած չէ՝ ընաէ ընէ Պատրիարքարանը տեղեկութիւն ուղել Թէրճանի Առաջնորդարանէն: Արդարութի՛ւն է՝ հաղարաւոր ժողովրդեան ցնասող անձ մը թողուլ որ սանձարձակ գործէ ուզածն, և մնայ անմերձենալի:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

ԿԻՄԻԻԵՄԱՆ. 20 Փետր. 1902: — Զանազան յուներ: = Քաղաքիս ազգայնոց մէջ նախնաւանդ սոլոլոյի է գարձած որ, նոր փեսայ եղող մէկը Տեառնընդառաջի երեկոյեան ըստ իւր կարողութեան կերոն մը գնէ, չապիկ հագնի, և գլուխն պսակ մը անցընելով՝ ի տես բարեպաշտ երկրպագուաց երթայ: Այս կանխահնար սոլոլոյի՝ ինչպէս ամեն տարի, այս տարի ևս ի կատար ելաւ: Հոծ բազմութիւն մը երբ այս նորապսակաց գալստեան կը սպասէր, յանկարծ վեց նոր փեսաները իրենց ձեռքի վառած կերոններով ճեպել սկսան դէպ յառեան: Ժողովուրդը երբ այս խանդավառ ուրախութեան արժանանալը տեսաւ, սկսաւ միահամուռ մանկանց բերանները պարզել «Թագաւոր գոլով քո աշխարհ» ի ոգեպարար երգն ունկընդրել: Ցետ աւարտման ժամերգութեան՝ քահանայն Պահպանիչն ըսելով վեց նորապսակ առնուացելոց գլխին՝ փակեց հանդէսն: Երեկոյեան աչքի լոյս մաղթող այցելուները պատուասիրելու համար ծախսած ստակը գոյն կերպով թեթեւցած է այժմ, մինչ եւժէ հինն հաչուի առնենք՝ հասատատ համ ըմանք պիտի համարձակիմք ըսելու թէ անով հարստնիք մը գըտի կը հանուէր, և սակայն յաւալի է լինէ ըսել թէ արդի երիտասարդներն ալ խիստ յամրաքայլ ընթացք մը ունին: = Ցոյները մերայնոց այս սովորութիւնն բոլորովին հակառակը կը գործեն: Երեկոեան ժամերգութենէն յետոյ եկեղեցիէն ելնողներ կը սկսին ձեռքերուն մէջ վառած մոմերով իրենց դռներուն առջեւ կրակներ պատրաստել, և տան մէջ եղող ամբողջ անդամները իրենց տներէցի առաջնորդութեամբ բոցացայտ կրակի վրայէն կը ցատկեն: = Խումբ մը վարպետ ըարախաղ-դերասաններ՝ տան և հինգ օրէ ի վեր քաղաքս եկած՝ դեղեցիկ դերեր կը կատարեն: Քաղաքիս Վահմ. կառավարիչ Իպրահիմ պէյ՝ ի նպաստ օսմ. վարժարանաց թատերախաղ մը կատարել տուաւ: Կըսուի թէ 1800 դրչի է հասեր հանգանակեալ գումարը, և այդ գումարէն մաս մ'ալ հայ աղքատիկ ուսանողաց պիտի չնորհուի: = Երկու անգամ և երկու տարի, քաղաքիս ազգային երկսեռ վարժարանի հոգաբարձութիւնն ընտղ ծարութիւն առաջ Ղուկեան, տեսնելով որք և աղքատ աշակերտաց և աշակերտուհեաց թղթի, գրչի և մելանի համար կրած նեղութիւններն, ուխտեր է՝ մինչ մէկ տարի շուկայի կապելայից և գինեանոց մէջ ոգելից ըմպելի բերուելը չառնուլ, պայմանաւ որ խնայած տոկէն ամեն օր տաս տասը փարայ կամ տարուան մէջ 90 դրչ վարժարանի տնօրինութեան յանձնէ: Ծարութիւն արդ Ղուկեանի այս գեղեցիկ առաջադրութիւն մեծաւ խնդութեամբ հրապարակ հանելէ վերջ կը մաղթեմ որ յիշեալ աղբիւր ըրած չնորհն՝ օրինակ և խթան ըլլայ մեր կարգ մը սիրտ ու հոգի, կեանք և քսակ մաշեցնող և հալեցնող ազգայիններու: = Ամսոյս 15 ին տըրամի օրը, յանակնկալ յանկարծական եղաւ քաղաքիս պատուաւոր դաստակարգի ազգայիններէն Մարտիրոս աղա Մ. Ղումրիեան: Հանգուցեալն տակաւին 45 տարեկան էր. ամենիւ ու առաքինի վարք մը ունենալով՝ հանրային սէրն ու համակրանքն չահած էր: Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մամուլաճառ նշանակուած օրէն մինչ ցարդ՝ որ հազիւ ութ ու կէս ամիսը կը բոլորէ, յայտնապէս կը տեսնուի արդիւնաւորութիւնը: Ծուղարկաւորութեանը ներկայ եղող բազմաթիւ ազգայնոց և օտար ազգայնոց ամենքն ալ կը ցաւէին, ասոր վեց մատաղատի զաւակաց ողբն ու վայնասունը լսելով: Արժ. Տ. Մեսրոպ քահանայ «Արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք յորժամ ժամուն գայ տանուտէրն» բնաբան ունենալով հակիրճ ատենաբանութիւն մը ըրաւ: Ի վերջոյ պատշաճ դամբանական մը կարդայ վարժարանին ուսուցիչներէն Երուանդ Եփէնեան Լուսապարնեան: Մեծ սգաւորութիւն ըրին այս երկու բանախօսութիւնք, և յուզարկաւորք ախորժութեամբ մեկնեցան:

ԷԼՊԻՍՏԱՆ. 12 Փետր. 1902: — Գիւղաքաղաքիս մերձակայ Հայ գիւղի հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Եղիա քահանայ Ա.ճէլեան՝ քահանայական պաշտօնէն զատ ուսուցչական պաշտօն ալ կը վարէ: Վարժարանին մէջ և դպրոցական աշակերտութիւնը ու երդեր ուսուցանելու համար քնաւ չանք չխնայեր: Գիւղը գալէն ի վեր, երեկոեան ժամը 4ին աւետարանը, եկեղեցւոյ սեղանին մէջ կրօնական քանախօսութիւն կ'ընէ ժողովրդեան: Ս. Գիրքէն կարդալով՝ կը բացատրէ, բարեպաշտական ոգի ներշնչել, բարոյապէս աշխուժացնել կ'աշխատի, և ժամը 3ին՝ հանգստեան աղօթք ընելով կ'արձակէ ժողովուրդն: = Տեղւոյս վաճառականներէն բնիկ Թալասցի Օգոստեան Կարապետ ու Հայկազն էֆէնտիներէն՝ չատ գոհ ըլլալով Տ. Եղիա քահանայի անձնուէր պաշտօնավարութենէն, աչակցելով կը քաջալերեն: Նորատիպ Մաշտոց մը և ժամացոյց մը նուիրեցին: Ձեռնադրութենէն վերադարձին ալ կարեւոր նուէրներ բրած են: = Ամսոյս 10ին, Մբ. Նշնդեան չորրորդ օրը, գիւղիս Ս. Յակոբայ եկեղեցւոյ մէջ, յատկապէս հանգիսաւոր Պատարագ մատոյց Տ. Եղիա Հայրն, Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հօր հանգուցեալ սիրասէր հոգւոյն համար, և պատշաճ ատենաբանութիւն մը բրաւ: Գիւղիս բոլոր ժողովուրդը ներկայ գտնուեցաւ մինչև ժամերգութեանց վերջը: ՎԱՀՐԱՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքարանը չրջաբերական դարձեալ կը պատուիրէ Թաղական խորհրդարանաց՝ ազգային ա՛րեւէ կալուած առանց ապահովագրութեան չթողուլ և կալուածներն իրենց բուն արժէքին համապատասխան գնով ապահովագրել տալ: Շրջաբերականը կը յայտնէ թէ՝ այս պատուէրին հակառակ կամ Թերի վարուողները հատաքաղ պատասխանատու պիտի ճանչցուին: Մեր կողմանէ ալ կը յաւելումք մտղթել որ՝ անտարբեր գործադրուի այդ նշանակեալ պատասխանատուութիւնը, և հակառակ վարուողներն ապատ չձնան պատասխանատուութենէ, այսինքն՝ ձնատուց վճարմանէ, ինչպէս ծնային Իւսկիւտարի Եկեղեցական ժողովի նախորդ Թաղականն խորհրդոյ անդամները, և եկեղեցւոյն ձնատը մեծ պիտի ըլլար, եթէ ապահովագրական ընկերութիւնը բարեսիրաբար իբրև նուէր չտար 200 օսմ: լիրա: Ի հարկէ այսպիսի վանդատութեանց դէպքեր պատճառ եղած են այս երկրորդ չրջաբերականին յղման, ինչպէս Տնտեսական խորհուրդը վերահասու եղեր է հետզհետէ կատարած քննութիւններովը:

— Պատրիարքարանէ 40 լիրա ղրկուեր է՝ Քէնկըրիի երկրաշարժէն կարօտեալ ազգայնոց համար:

— Վիէննայէ՝ ազգային վաճառականաց ոմանք 15 ձեռք ղգեստ ղրկեր են Սամաթիոյ վարժարանի չքաւոր ուսանողաց համար:

— Գատը գիւղի մէջ՝ Մանուկեան վախճանեալ Մանուկ էֆէնտիի ամուսնի տիկին Մարիամ՝ ըստ սովորութեան այս տարի ալ 1000 օխա ածուխ բաժներ է գիւղին կարօտելոց:

— Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքն, և Հռոմէական ազգայնոց Պատրիարքն երկուշաբթի կայսերական պալատը գացին:

— Պաքուի ազգային եկեղեցւոյ անուանկներէն 2000 րուպլի տրուեր է՝ Շամախիի երկրաշարժէն կարօտելոց համար, և ազգային Աղքատախնամ ընկերութիւնը հանգանակութեան տումար բացեր է:

— Պաքուէ՝ 200 րուպլի, և Ամերիկայէ Պ. Թաւշանճեանէ 5 անգլիական ոսկի նուիրուեր է Զմիւռնոյ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի, Բազելեանին առթիւ:

— Շամախեցի հանգուցեալ Սեպուհ էֆէնտիի որդիքն՝ ի յիշատակ իրենց հօր, Գարթալի Ս. Նշան եկեղեցւոյ գաւթին համար երկաթեայ մեծ դուռ մը նուիրեր են:

— Պիլեճիկի Առաջնորդ Կեօմլիւճեան Տ. Մովսէս Սրբազանի յորդորմամբ՝ վիճակին ժողովրդէն 1890 դրուշ հատ քուեր ղրկուեր է Եէսիդուլեի Հիւանդանոցի համար, և հանգանակութիւնը դեռ կը շարունակուի:

— Մանիսայի ազգային վարժարանի ուսանողք՝ 148 դրուշ հատ քուեր ղրկեր են կարնոյ չարժէն կարօտելոց համար:

— Իզմիրի Աղքատախնամ ընկերութեան ի նպաստ, երեկոյթ մը տրուեր է նախորդ ամսոյ 12 ի գիշերը, և 60-70 ոսկի հասոյթ գոյացեր է:

— Տրապիզոնի մէջ հանուտ տեսալ բնիկ Բաբերդցի Մկրտիչ աղա Թիւմթիւնճեան և կինը՝ տեղւոյն Ս. Օգնչն եկեղեցւոյ նուիրեր են իրենց 140 ոսկի արժող բնակարանը:

— Կրօնական ժողովք՝ որ եւրոքաթոլիկ չաթոլիական նիստն ընդունելով, իմանալով որ Պարոնեան Սուքիաս վարդապետ Լմնտոնի անկլիքան եկեղեցւոյ մէջ զգեստաւորեալ հաղորդուած է պաշտօնապէս՝ —

ՀԳՀՎՍՆ ԴՎԺՎՈՏՄՈ

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքի առողջությունը, պարոն Ա. Ղազարյան։

— Շնորհակալություն, լավ է։ Ես ինքս, կինս և երեխաները առողջ են։

— Ինչպե՞ս է ձեր անունը, ասացեք, որ գրեմ ձեր հայտարարությունը։

— Ես Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրյանն եմ, ապրում եմ Ալեքսանդրապոլի Ալեքսանդրյան փողոցի Ալեքսանդրյան տան մեջ։

— Ինչպե՞ս է ձեր ազգանունը։

— Ես ասացի, որ Ալեքսանդրյան։

— Ինչպե՞ս է ձեր հայրանունը։

— Ալեքսանդրի։

— Ինչպե՞ս է ձեր անունը։

— Ալեքսանդր։

— Ինչպե՞ս է ձեր ազգանունը։

—

ՏԱՐԱԾՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐԱՏՈՒՆԻ
Ա. ՄԱՐԱՆ, ՊԱՏԱՐ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ ՓԱԿ 38

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՊԱՀԵՍՏԱՏԱՐ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
ՀՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
ՀՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
ՀՀ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ